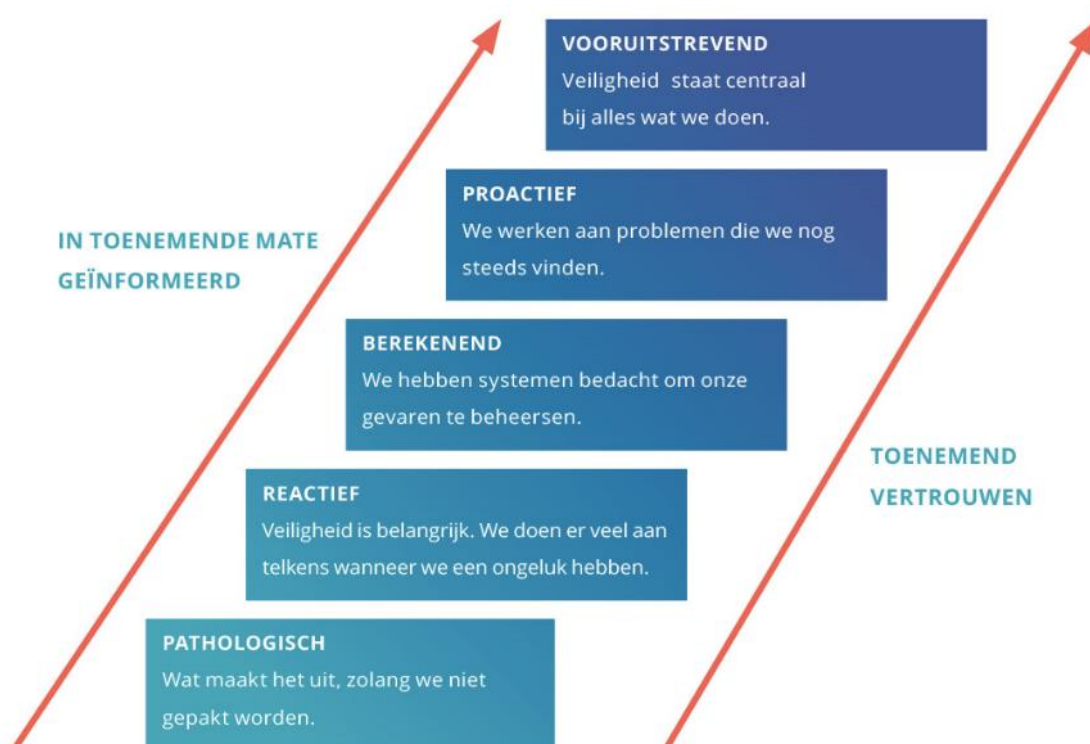

Handreiking Veiligheidsladder – Governance Code Veiligheid in de Bouw

Toepassing Veiligheid in Aanbestedingen (ViA)

Versie 2.0, 5 juni 2020

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
1.1.	De Veiligheidsladder	4
1.2.	Leeswijzer.....	4
1.3.	Begrippen.....	5
1.4.	Disclaimer.....	5
2.	De toepassing van de Veiligheidsladder binnen ViA.....	7
2.1.	Bewijsvormen om een trede op de Veiligheidsladder aan te tonen.....	7
2.2.	De risicomatrix van ViA: wanneer is welk bewijsmiddel nodig?	8
2.3.	Contractwaarde	8
2.4.	Impactklasse	8
2.5.	De Veiligheidsladder bij onderaanneming.....	9
2.6.	Architecten- en ingenieursdiensten	10
2.7.	Bedrijfs certificering en projectcertificering.....	10
2.8.	Kan een samenwerkingsverband of combinatie inschrijven?	11
2.9.	Alternatieve bewijsmethoden	11
3.	Inkopen met de Veiligheidsladder	12
3.1.	Verschillende soorten opdrachtgevers.....	12
3.2.	Inkopen met de Veiligheidsladder	12
3.3.	Criterium Veiligheidsladder in de geschiktheidseisen.....	13
3.4.	Criterium Veiligheidsladder als selectiecriterium in een procedure met voorafgaande selectie waarbij een maximum aan het aantal inschrijvers is gesteld	13
3.5.	Criterium Veiligheidsladder in de contracteisen	13
3.6.	Toetsen van de bewijsmiddelen aan de eis.....	14
3.7.	Rol opdrachtgever bij uitvoering van een project met de Veiligheidsladder.....	14
4.	Hoe een bedrijf zich laat kwalificeren op de Veiligheidsladder.....	15
4.1.	Bepaal of u behalve opdrachtnemer ook opdrachtgever bent	15
4.2.	Bepaal waarmee u zich wilt kwalificeren op de Veiligheidsladder.....	15
4.3.	Weet waar u staat door het uitvoeren van een self-assessment (SAQ)	15
4.4.	Weet wat u nog moet doen: gap-analyse en actieplan.....	16
4.5.	Voer acties volgens actieplan uit en borg deze blijvend	16

4.6.	Schakel een LCI (Ladder Certificerende Instelling) in en laat u kwalificeren.....	16
4.7.	Zorg dat u uw kwalificatie behoudt.....	16
Bijlage 1	Voorbeeld bestektekst voor contracteis ViA	17
Bijlage 2	Voorbeeldtekst uitvraag ViA bij geïntegreerd contract.....	18
Bijlage 3	Schema hoe te voldoen aan de eisen vanuit ViA?	19
Bijlage 4	Kostenindicatie.....	20

1. Inleiding

1.1. De Veiligheidsladder

In de bouw vinden nog steeds veel ongevallen plaats, ondanks dat er veelomvattende stelsels van wet- en regelgeving, sectorafspraken en instrumenten bestaan om de veiligheid¹ tijdens de uitvoering van werkzaamheden te vergroten. Een aantal grote opdrachtgevers en branchepartijen heeft daarom de handen ineengeslagen om gezamenlijk het veiligheidsniveau verder te verhogen: zij willen veiligheidsgedrag en -bewustzijn mee laten wegen in een aanbesteding of in het contract. Daarvoor zetten zij de NEN Veiligheidsladder® (Safety Culture Ladder) in als instrument om het veiligheidsbewustzijn en bewust veilig handelen binnen organisaties te bevorderen. Daarbij geldt dat organisaties die kwalificatie op de Veiligheidsladder vragen aan opdrachtnemers dit ook (integraal) op zichzelf toepassen.

De Veiligheidsladder ziet erop toe dat houding en gedrag ten aanzien van veiligheid bevordert wordt, teneinde te komen tot een betere veiligheidsperformance. Om een trede op de ladder te behalen, wordt bij bedrijven de veiligheidscultuur gemeten volgens vastgestelde afspraken. Hierbij spelen ook Ladder Certificerende Instellingen (LCI's) een rol en wordt gekeken naar onder andere: opleidingen, melden, leren van en opvolging van incidenten, aanspreken en aangesproken worden, communicatie en leiderschap. De Veiligheidsladder geeft een indicatie van de volwassenheid van de veiligheidscultuur in een organisatie. De methodiek van de Veiligheidsladder is beschreven in het Certificatieschema Veiligheidsladder en het Handboek Veiligheidsladder (zie: www.safetycultureladder.com).

Deze Handreiking Veiligheidsladder beschrijft hoe de Veiligheidsladder wordt toegepast binnen het initiatief van de Governance Code Veiligheid in de Bouw (GCVB) genaamd Veiligheid in Aanbestedingen (verder aangeduid met ViA). Deze Handreiking is voor zowel opdrachtgevers (publiek en privaat) als opdrachtnemers. Opdrachtnemers kunnen zijn: hoofdaannemers, onderaannemers, alsmede leveranciers van architecten- en ingenieursdiensten. Een opdrachtnemer kan tevens opdrachtgever zijn, zoals een hoofdaannemer dat is voor een onderaannemer. In deze Handreiking wordt met de term opdrachtgever de organisatie bedoeld die opdrachten aan derden verstrekt en met de term opdrachtnemer wordt de organisatie bedoeld die opdrachten van derden aanneemt.

1.2. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft kort weer hoe de Veiligheidsladder binnen ViA wordt toegepast en geeft ook het wettelijk kader weer.

Hoofdstuk 3 is gericht op opdrachtgevers, dus organisaties en bedrijven die opdrachten aan derden geven, en gaat in op het inkopen met de Veiligheidsladder binnen ViA.

Hoofdstuk 4 gaat in op hoe organisaties en bedrijven (zowel opdrachtnemers als opdrachtgevers) zich kunnen laten kwalificeren op de Veiligheidsladder.

Onderdeel van deze Handreiking is de informatie op de website van de Veiligheidsladder www.safetycultureladder.com en met name het 'Handboek Veiligheidsladder' en het 'Certificatieschema Veiligheidsladder' van NEN (zie: www.safetycultureladder.com/nl/hoe-certificeren/documenten/). Deze documenten beschrijven de eisen waar bedrijven aan moeten voldoen om zich te laten kwalificeren. Toekomstige wijzigingen in het Handboek Veiligheidsladder zullen in deze Handreiking worden verwerkt. Deze versie van de Handreiking is afgestemd op het Handboek Veiligheidsladder versie 3.3 april 2019. In die versie van het Handboek zijn nog niet alle producten beschreven die in het kader van ViA worden ingezet. Voor informatie over de aanvullende producten zie: www.safetycultureladder.com/veiligheid-in-aanbestedingen-bouw/.

¹ Met veiligheid wordt mede gezondheid bedoeld. Denk aan het werken met schadelijke stoffen.

1.3. Begrippen

Met de invoering van ViA worden diverse begrippen, synoniemen en afkortingen geïntroduceerd. Ook zijn begin 2020 nieuwe productnamen geïntroduceerd, zie: www.safetycultureladder.com/wp-content/uploads/2020/02/CvD-Besluit-2020-01-Nieuwe-productnamen-Safety-Culture-Ladder.pdf. De volgende tabel geeft een overzicht van de verschillende productnamen die in omloop zijn of waren. In deze Handreiking worden de nieuwe productnamen gehanteerd.

Benaming ViA	Product Veiligheidsladder ²	Afgifte LCI	Vervallen benamingen
certificering	SCL	certificaat met trede	Veilig Bewust Certificaat
SCL Light audit	SCL Light	statement met trede-indicatie	Statement SAQ+/Ervaringsaudit
self-assessment	Approved Self Assessment, ASA	bewijs dat proces goed is gevolgd zonder trede-vermelding	Statement SAQ

Hieronder volgt een toelichting op de diverse begrippen in deze Handreiking.

Approved Self Assessment	Product Veiligheidsladder waarbij een LCI een self-assessment toetst, die door een bedrijf zelf is uitgevoerd op basis van een vragenlijst (SAQ), productnaam voor de lichtste bewijsvorm binnen ViA
Audit	Onderzoek door een LCI op welke trede van de Veiligheidsladder een bedrijf zit
Certificeren	Het doorlopen van het proces tot een SCL-certificaat op de Veiligheidsladder
Kwalificeren	Het doorlopen van het proces tot een van de mogelijke bewijsvormen binnen ViA: SCL (certificaat), SCL Light (statement, voorheen ervaringsaudit), Approved Self Assessment
LCI	Ladder Certificerende Instelling, een certificerende instelling die bedrijven certificeren op de Veiligheidsladder volgens het 'Certificatieschema Veiligheidsladder' (zie www.safetycultureladder.com/nl/hoer-certificeren/ladder-certificerende-instellingen/)
Safety Culture Ladder	Veiligheidsladder
SAQ	Self Assessment Questionnaire, vragenlijst voor een zelfbeoordeling (zie www.safetycultureladder.com/nl/hoer-certificeren/saq/)
SAQ Compact	Verkorte vragenlijst voor een zelfbeoordeling (verplicht voor een Approved Self Assessment, niet toegestaan voor SCL Light, kan gebruikt worden bij SCL)
SAQ Extended	Uitgebreide vragenlijst voor een zelfbeoordeling (verplicht bij SCL Light, niet toegestaan voor een Approved Self Assessment, kan gebruikt worden bij SCL)
SCL	Safety Culture Ladder; productnaam voor certificering, de zwaarste bewijsvorm binnen ViA (voorheen Veilig Bewust Certificaat)
SCL Light	Productnaam voor SCL Light audit de middelste bewijsvorm binnen ViA (voorheen SAQ+, ook wel ervaringsaudit genoemd)
ViA	Veiligheid in Aanbestedingen, het initiatief vanuit de GCVB waarbij de Veiligheidsladder wordt toegepast bij aanbestedingen en inkoop in de bouw (volgens deze Handreiking).

1.4. Disclaimer

Aan deze Handreiking kunnen geen rechten worden ontleend. Opdrachtgevers zijn zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop zij inkopen en daarbij gebruik maken van de Veiligheidsladder. De geldende wet- en regelgeving is altijd leidend. Voorts moet er altijd rekening mee gehouden worden dat op enig moment na het verschijnen van deze Handreiking (o.a. door het Europese Hof voor Justitie) een uitspraak kan worden gedaan die het nodig maakt de tekst van deze Handreiking aan te passen. Om binnen de complexiteit van een inkooptraject te borgen dat juridische- en financiële risico's van alle betrokken partijen beperkt blijven, is bij twijfel aan te raden (juridisch) advies in te winnen over de

² Er is een vierde product binnen de Veiligheidsladder, dat binnen ViA niet wordt toegepast: SCL Original. ProRail hanteert deze vorm bij rail-gebonden activiteiten binnen de erkenningsregeling en als ambitieniveau in de gunning.

inpassing van het criterium Veiligheidsladder in specifieke aanbestedingen. NEN is niet aansprakelijk voor problemen die eventueel voortvloeien uit het toepassen van de Veiligheidsladder bij inkooptrajecten.

2. De toepassing van de Veiligheidsladder binnen ViA

2.1. Bewijsvormen om een trede op de Veiligheidsladder aan te tonen

Op drie manieren kan een organisatie of bedrijf zich laten kwalificeren binnen ViA en daarmee aantonen dat een bepaalde trede op de Veiligheidsladder wordt gehaald:

- Certificering: dit leidt tot een SCL (certificaat met trede)
- SCL Light audit (voorheen ervaringsaudit): dit leidt tot een SCL Light (statement met trede-indicatie)
- Self-assessment: dit leidt tot een Approved Self Assessment (bewijs van LCI dat het proces goed is gevolgd, zonder trede-vermelding).

Certificering geeft de meeste zekerheid, maar vergt dan ook een volledige audit door een Ladder Certificerende Instelling (LCI). Bij een SCL Light audit is sprake van een beperkte audit (40%, voorheen ervaringsaudit genoemd). Bij een *self-assessment* is geen sprake van een audit, maar van een beoordeling of het juiste proces is gevolgd, waarmee deze vorm relatief de minste zekerheid biedt. Het spreekt voor zich dat de inspanningen en de kosten voor een product van de Veiligheidsladder hoger zijn naarmate deze meer zekerheid biedt. In de volgende paragraaf wordt aangegeven hoe deze drie bewijsvormen binnen ViA zijn gekoppeld aan risiconiveaus.

In het Handboek Veiligheidsladder versie 3.3 april 2019 is alleen certificering omschreven. De SCL Light en self-assessment (Approved Self Assessment) zijn aanvullingen op het Handboek. Zie onderstaande tabel en de toelichting daaronder.

Product	Voorheen	Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3
SCL (afgifte certificaat)	VL pilot	100% audit	40% audit	40% audit
SCL Light (afgifte: statement met trede indicatie)	SAQ+ pilot (ervaringsaudit)	40% audit	Beoordeling actieplan (0,5 mandag 1 auditor)	Beoordeling actieplan (0,5 mandag 1 auditor)
Approved Self Assessment (afgifte: bewijs LCI zonder trede vermelding)	SAQ pilot	Beoordeling Self Assessment (1 mandag, 1 auditor)	Beoordeling actieplan (0,5 mandag 1 auditor)	Beoordeling actieplan (0,5 mandag 1 auditor)

- Bij certificering wordt in jaar 1 door auditoren van een LCI een volledige 100% audit uitgevoerd in het bedrijf en tijdens rondgangen op locatie. Wordt een SCL verstrekt dan is deze drie jaar geldig met een controle in jaar 2 en jaar 3 door een 40% audit (SCL Light audit). In jaar 4 is weer een volledige audit vereist.
- Een SCL Light omvat in jaar 1 een 40% audit en een check op het actieplan door een LCI in jaar 2 en jaar 3. Hierbij is er geen sprake van een certificaat, omdat de LCI in het statement slechts een trede-indicatie kan geven en geen harde uitspraak doet over een behaalde trede.
- Bij een self-assessment beoordeelt een bedrijf in jaar 1 zichzelf aan de hand van een vragenlijst (SAQ Compact, Self Assessment Questionnaire, zie www.safetycultureladder.com/nl/hoe-certificeren/saq/). De totstandkoming van de rapportage wordt geverifieerd door een LCI en leidt tot een Approved Self Assessment (ASA). Op de verklaring van de LCI staat geen trede-vermelding, omdat de verificatie enkel over het proces en niet over de inhoud gaat en de LCI derhalve geen uitspraak kan doen over een behaalde trede. De SAQ Compact vertaalt de gegeven antwoorden naar een 'score' in het volwassenheidsmodel van de Veiligheidsladder. Bij de totaalscore worden de percentages per trede weergegeven. Dit is een voorzichtige inschatting op basis van antwoorden die door de organisatie zelf zijn gegeven. Dit kan ter inzage worden gegeven aan de (potentiële) opdrachtgever in het online dossier binnen de webtool (zie www.webtoolveiligheidsladder.nl/nl/). Ook hier geldt dat de geldigheid van een ASA drie jaar is met een check op het actieplan door een LCI in jaar 2 en jaar 3.

2.2. De risicomatrix van ViA: wanneer is welk bewijsmiddel nodig?

Onderstaande matrix geeft aan hoe een bedrijf binnen ViA moet aantonen op welke trede van de Veiligheidsladder het zich bevindt. Het is aan de opdrachtgever om per geval op basis van de risicomatrix te bepalen welk bewijsmiddel wordt vereist. Daarbij geldt dat een bedrijf altijd een zwaarder bewijsmiddel mag overleggen dan vereist, dus bijvoorbeeld een SCL certificaat wanneer een SCL Light is geëist.

Bedrijven tot 5 personen (dus ook ZZP-ers) zijn vrijgesteld. Voor deze bedrijven gelden weliswaar dezelfde eisen aan houding en gedrag, maar zij hoeven dat niet aan te tonen met een SCL certificaat, SCL Light audit of Approved Self Assessment. Van hen wordt echter evenzeer verlangd dat zij veilig werken en veilig gedrag vertonen. De organisatie die deze ZZP-ers en bedrijven inschakelt, wordt geacht toezicht te houden op veilig gedrag van deze partijen.

	IMPACT		
CONTRACT- WAARDE	Laag Grondbouw (o.a. grondwerk, grondverzet, dijkverzwaring) / Installatietechniek / Afwerking & Onderhoud	Midden Utiliteitsbouw <i>laag</i> / Woningbouw / Wegenbouw / Fundatie / Ondergrondse Infra-K&L / Sloop	Hoog Utiliteitsbouw <i>hoog</i> / Tunnelbouw / Spoorbouw / Waterbouw-Civiel
Hoog > €5 miljoen			
Midden €1 t/m €5 miljoen			
Laag < €1 miljoen			

Benodigde bewijs per risico:

Oranje: Certificering

Blauw: SCL Light audit
(voorheen ervaringsaudit)

Cyaan: Self Assessment

Ondergrens:

•Contractwaarde tot € 100.000 vrijgesteld

•Bedrijven tot 5 personen vrijgesteld

2.3. Contractwaarde

De contractwaarde is de hoogte van de verwachte omzet die met de onderhavige opdracht is gemoeid (exclusief BTW). Opdrachtgevers kunnen ervoor kiezen (maar zijn hiertoe niet verplicht) om bij vaste ketenpartners in de matrix niet uit te gaan van de contractwaarde per geval, maar van de gemiddelde jaaromzet van alle opdrachten aan die ketenpartner over de voorgaande drie jaren. Bij een meerjarig onderhoudscontract of bij een raamcontract moet als contractwaarde worden uitgegaan van de verwachte jaarlijkse omzet van dat contract. Er geldt een vrijstelling wanneer de contractwaarde lager is dan €100.000,-.

2.4. Impactklasse

In de risicomatrix zijn veel voorkomende typen werkzaamheden ingedeeld naar impactklasse laag, midden en hoog. Bij aanbesteding of inkoop kan sprake zijn van werkzaamheden die niet eenduidig zijn toe te wijzen aan een bepaalde impactklasse volgens de matrix, bijvoorbeeld omdat deze werkzaamheden niet worden genoemd in de matrix of bestaan uit een mix van typen werkzaamheden. Als meer dan 15% van de werkzaamheden in klasse hoog valt, dan dient voor die opdracht klasse hoog gehanteerd te worden. Als minder dan 15% van de werkzaamheden in de klasse hoog valt en de rest onder een lagere impactklasse, dan mag de lagere klasse gehanteerd worden. Bij de toewijzing van de

impactklasse is de aard van de werkzaamheden maatgevend. Installatiewerk valt bijvoorbeeld in impactklasse laag, ook als het gaat om installaties in een tunnel waarvan de bouw in impactklasse hoog valt. Dit omdat de veiligheidsrisico's bij het aanleggen van installaties in een tunnel in beginsel niet hoger zijn dan in andere bouwwerken. De impactklasse van werkzaamheden die niet worden genoemd in de matrix kan op basis van de matrix worden ingeschat. Zo ligt het voor de hand om specialistische werkzaamheden met een hoog veiligheidsrisico, zoals asbestsanering of sanering van verontreinigde grond tot klasse hoog te rekenen. Indien een bedrijf twijfelt in welke klasse bepaalde werkzaamheden vallen, is overleg met de opdrachtgever(s) aanbevolen.

2.5. De Veiligheidsladder bij onderaanneming

Een aannemer die delen van het werk uitbesteedt aan onderaannemers blijft ervoor verantwoordelijk dat allen die dat werk uitvoeren, werken conform het vereiste niveau van de Veiligheidsladder. De aannemer moet zich er daarom van vergewissen dat zijn onderaannemers minimaal de trede op de Veiligheidsladder behalen die door de hoofdopdrachtgever van het werk gevraagd is. De onderaannemer(s) bepalen immers mede de veiligheidscultuur van de aannemer. De (onder)aannemer die derden inschakelt past daarbij ViA dus ook toe, gebruikmakend van de aanwijzingen in hoofdstuk 3 en rekening houdend met het navolgende.

Wanneer een hoofdaannemer onderaannemers inschakelt en de opdracht aan deze hoofdaannemer qua omvang en impactklasse leidt tot de eis van een kwalificatie, dan toont de hoofdaannemer tegenover zijn opdrachtgever aan dat hij een kwalificatie heeft op het juiste niveau. Het is aan de hoofdaannemer om te controleren en bewaken dat alle onderaannemers binnen dit project ook gekwalificeerd zijn op het juiste niveau. Met welke middelen de onderaannemer tegenover de hoofdaannemer mag aantonen dat hij het juiste niveau heeft, wordt bepaald door de matrix van paragraaf 2.2. Bepalend zijn de impactklasse en de contractwaarde van de deelopdracht voor de betreffende onderaannemer volgens genoemde matrix. Zo valt installatietechniek in klasse laag, ook als het gaat om de aanleg van een installatie in een tunnel, waarvan de bouw onder klasse hoog valt.

De vraag of en hoe onderaannemers gekwalificeerd moeten zijn, verschilt per situatie:

- Bedrijven die grondmachines, hijskranen, heistellingen, beton, bouwstoffen (grond, zand, puin, etc.) en asfalt transporteren moeten gekwalificeerd zijn, vanwege de extra risico's die dit type transport op of bij het naderen of verlaten van een bouwlocatie met zich meeneemt. In andere gevallen geldt dat een leverancier die alleen materialen bij de poort aflevert en die ook geen opdracht heeft om meer dan dat te doen, niet gekwalificeerd hoeft te zijn.
- Een leverancier die naast de levering van materialen ook substantieel werkzaamheden op de bouwplaats verricht, moet gekwalificeerd zijn. Of werkzaamheden "substantieel" zijn hangt af van de aard en omvang van deze werkzaamheden en welke risico's hiermee zijn gemoeid. De volgende voorbeelden geven daartoe een indicatie.
 - Komt een leverancier alleen op de bouwplaats voor de inbedrijfstelling dan hoeft deze niet gekwalificeerd te zijn, verzorgt hij echter ook montagewerk dan moet dat wel.
 - Doet men leveringen op de bouwplaats onder begeleiding van de hoofdaannemer, zoals veelal geldt voor bijvoorbeeld sanitair of straatstenen waarbij het transport doorgaans is uitbesteed aan een transportbedrijf, dan hoeft men niet gekwalificeerd te zijn.
 - Een leverancier die bijvoorbeeld in het werk beton stort, asfalt brengt of zand ophaalt moet gekwalificeerd zijn als deze zonder begeleiding van de hoofdaannemer over de bouwplaats rijdt.
 - Een leverancier van bijvoorbeeld binnenwanden of systeemplafonds die deze in het werk monteert (of in zijn opdracht door derden laat monteren) moet gekwalificeerd zijn, terwijl een leverancier van kozijnen en deuren die deze niet zelf aanbrengt (en ook niet in zijn opdracht laat aanbrengen) is vrijgesteld.
- Een leverancier van capaciteit (detacheerder, uitzendbureau e.d.) hoeft niet gekwalificeerd te zijn. In het Handboek Veiligheidsladder is namelijk vastgelegd dat voor de bepaling van het aantal werkzame personen de som geldt van eigen personeel + ingeleend personeel, waarbij de auditoren bepalen welke personen geïnterviewd worden. De overweging hierbij is dat de dagelijkse aansturing (ook op veiligheid) van ingehuurd personeel een verantwoordelijkheid is van het bedrijf dat deze mensen inhuurt.
- Werkt een (onder)aannemer steeds met dezelfde ketenpartners en is er een gezagsrelatie tussen deze (onder)aannemer en deze ketenpartners, dan kunnen deze ketenpartners meegenomen worden in het

kwalificatiedocument, bijv. het certificaat van deze (onder)aannemer. Voorwaarde hierbij is dat de medewerkers van de ketenpartners worden meegenomen in de audits en dat de ketenpartners met naam en toenaam worden vermeld op het kwalificatiedocument. Verder is van belang dat de (onder)aannemer de medewerkers van de ketenpartners (op veiligheid) aanstuurt alsof het eigen medewerkers zijn. Dit houdt onder meer in dat deze medewerkers door de (onder)aannemer worden meegenomen in:

- o de RI&E,
- o het dagelijks toezicht,
- o het geven van voorlichting en onderricht,
- o het beoordelen op veilig werken middels het uitvoeren van werkplekinspecties en
- o het doornemen van VGM-zaken voor start werkzaamheden.

Bij twijfel kan per geval en in overleg met de opdrachtgever(s) een inschatting worden gemaakt in de geest van de matrix in 2.2, waarbij enerzijds maatgevend is welke invloed de betreffende partij heeft op de veiligheid van de bouwplaats, de omgeving of het bouwwerk zelf en anderzijds de proportionaliteit gezien de contractwaarde.

2.6. Architecten- en ingenieursdiensten

Uitgangspunt is dat architecten- en ingenieursdiensten (dus ook engineering) onder het toepassingsgebied van ViA vallen, voor zover deze invloed hebben op de veiligheid tijdens de bouw, in het onderhoud en in het gebruik. Ter illustratie volgt hier een niet-limitatieve opsomming van architecten- en ingenieursdiensten die respectievelijk wel onder ViA vallen en die daar niet onder vallen.

- Architecten- en ingenieursdiensten die **wel** onder ViA vallen:
 - o Ontwerp van gebouwen en van GWW-kunstwerken
 - o Stedenbouwkundig advies en landschapsarchitectuur
 - o Constructieadvies
 - o Installatieontwerp, -engineering en -advies
 - o Directievoering en toezicht
 - o Advies over brandveiligheid, arbo e.d.
- Architecten- en ingenieursdiensten die **niet** onder ViA vallen:
 - o Bouwkostenadvies
 - o Juridisch advies
 - o Advies over duurzaamheid (bijvoorbeeld EPC- en MPG-berekeningen)
 - o Bouwfysica (behalve wanneer het brandveiligheid omvat)

2.7. Bedrijfs certificering en projectcertificering

De meest geëigende manier om zich te laten kwalificeren op de Veiligheidsladder is als bedrijf in zijn geheel of als deel van een bedrijf, bijvoorbeeld een vestiging of divisie. Men kan er echter ook voor kiezen om zich te laten kwalificeren voor alleen een specifiek project. Dit wordt hieronder nader toegelicht. Gemakshalve wordt daarbij steeds over certificering gesproken, maar het geldt ook bij een SCL Light audit en bij self-assessment.

Bij **bedrijfs certificering** laat een bedrijf zich als geheel of gedeeltelijk certificeren. Het certificaat is drie jaar geldig. Bij gedeeltelijk certificeren kan het gaan om een divisie of businessunit of een vestiging. Het kan echter ook gaan om een specifieke activiteit. Zo kan een aannemer die ook woningen bouwt zich alleen laten certificeren voor utiliteitsbouw en kan een timmerfabriek de certificering beperken tot het deel van het bedrijf dat betrokken is bij de montage in het werk.

Bij **projectcertificering** is sprake van een certificaat dat is toegesneden op en alleen geldig is voor een specifiek project. Projectcertificering is mogelijk indien de aanbesteder daartoe de ruimte geeft (met name publieke opdrachtgevers zullen deze ruimte geven). In de contracteisen moet dan zijn opgenomen dat uiterlijk drie maanden na start uitvoering met een kwalificatie aangetoond moet worden dat aan de eisen wordt voldaan. Indien de opdrachtnemer reeds beschikt over een bedrijfs certificaat op het vereiste niveau en het onderhavige project past de scope van dat certificaat, dan kan hij ook

volstaan met het overleggen van dat bedrijfscertificaat en is een projectcertificaat niet nodig. Een kwalificatie die specifiek voor het project in kwestie wordt behaald, kan niet worden gebruikt voor andere projecten.

Projectcertificering kan binnen ViA op twee manieren:

- Een samenwerkingsverband van bedrijven (consortium, joint venture, VOF) dat zich als geheel laat certificeren. De samenwerking kan langdurig zijn voor meer projecten maar kan ook eenmalig zijn (vooral geschikt voor grote, complexe projecten).
- Een bedrijf (aannemer of onderaannemer) kiest ervoor om alleen dat deel van de eigen organisatie te laten certificeren dat wordt ingezet op een specifiek project. In de audit worden dan alleen de bij het project betrokken afdelingen beschouwd. Deze scope staat omschreven op het certificaat dat alleen geldig is voor dit project. Bij de keuze tussen projectcertificering en bedrijfscertificering moet worden bedacht dat bedrijfscertificering al snel voordeliger is, wanneer men binnen een jaar in aanmerking wil komen voor meer opdrachten die onder ViA vallen.

Zowel bij projectcertificering als bij certificering van een onderdeel van een bedrijf is het zo dat het bedrijf de gewenste (project) scope aangeeft. Daarbij geldt dat niet elke bij een werk/activiteit betrokken afdeling invloed heeft op de veiligheid. De LCI zal tijdens de intake (het offertestadium) de scope van de audit in overleg met het betrokken bedrijf doornemen en aangeven welke afdelingen wel en niet bij de scope horen en meegenomen moeten worden tijdens de audit. Bij twijfel of discussie is de mening van de LCI beslissend. Vervolgens wordt het aantal betrokken medewerkers bepaald, het aantal auditdagen vastgesteld en de auditplanning opgesteld. De LCI omschrijft vervolgens de scope op het certificaat en controleert dat de beoordeelde activiteiten matchen met de gewenste scopeomschrijving op het certificaat.

2.8. Kan een samenwerkingsverband of combinatie inschrijven?

Ook een samenwerkingsverband van bedrijven kan deelnemen aan een aanbesteding en project specifiek of door middel van geldige bewijsmiddelen (producten van de Veiligheidsladder) aantonen dat gezamenlijk aan de ViA criteria wordt voldaan. Voor het geval dat een samenwerkingsverband gebruik wil maken van zo'n bewijsmiddel dient de opdrachtgever in de aanbestedingsdocumenten voor te schrijven dat – van alle bedrijven in het samenwerkingsverband – het bedrijf met het laagste niveau op de Veiligheidsladder bepalend is voor het niveau waarmee het samenwerkingsverband kan inschrijven. Als een van de partijen niet met een geldig bewijsmiddel kan aantonen aan het aangeboden niveau te voldoen, of als het samenwerkingsverband op een hoger niveau wil inschrijven dan het bedrijf met het laagste niveau mogelijk maakt, dan kan geen gebruik gemaakt worden van de aanwezige bewijsmiddelen en zal op een andere wijze, bijvoorbeeld met projectcertificering, moeten worden aangetoond dat het samenwerkingsverband het vereiste veiligheidsniveau haalt. Ditzelfde geldt voor de situatie dat een gegadigde een beroep doet op een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon om aan de geschiktheidseisen te voldoen. In dat geval moet ook de natuurlijke persoon of rechtspersoon waarop een beroep wordt gedaan in het kader van de geschiktheidseisen over een bewijsmiddel op het gevraagde niveau beschikken.

2.9. Alternatieve bewijsmethoden

Heeft het bedrijf géén geldig SCL Certificaat, Statement SCL Light of Approved Self Assessment, dan kan het bedrijf met een gelijkwaardig bewijsmiddel aantonen dat het aan het niveau van de eis voldoet³. De aanbesteder dient daarbij in acht te nemen dat gelijkwaardige bewijsmiddelen van andere lidstaten ook geaccepteerd dienen te worden en dat - indien het bedrijf de bewijsmiddelen niet binnen de gestelde termijn kan verwerven om redenen die het bedrijf niet aangerekend kunnen worden - de aanbesteder ook andere bewijzen dient te aanvaarden waaruit blijkt dat het bedrijf aan de veiligheidsnormen voldoet. De bewijslast dat aan het gevraagde niveau van de Veiligheidsladder wordt voldaan ligt bij het bedrijf. De opdrachtgever beoordeelt of de betreffende bewijslast voldoet aan de ViA criteria. Indien de mogelijkheid wordt geboden om specifiek voor het project in kwestie een certificering te behalen, zal er in de praktijk waarschijnlijk geen behoefte zijn aan alternatieve bewijsmethoden.

³ Er zijn vooralsnog geen gelijkwaardige bewijsmiddelen bekend. Ook VCA en ISO 45001 zijn geen gelijkwaardige bewijsmiddelen.

3. Inkopen met de Veiligheidsladder

3.1. Verschillende soorten opdrachtgevers

Er zijn drie soorten opdrachtgevers: aanbestedende diensten (publieke opdrachtgevers), speciale sectorbedrijven en private opdrachtgevers. In de Aanbestedingswet 2012 zijn eisen vastgelegd die gelden voor aanbestedende diensten (publieke opdrachtgevers) en voor speciale sectorbedrijven. Een aanbestedende dienst is in de Aanbestedingswet gedefinieerd als 'de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of andere publiekrechtelijke instelling dan wel een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen'. Onder speciale sectorbedrijven vallen onder meer (landelijke) netbeheerders voor elektriciteit, gas, water en openbaar vervoer. De meeste andere opdrachtgevers worden gezien als private opdrachtgevers. Voor aanbestedingen die worden georganiseerd door private opdrachtgevers, maar waarbij de financiering voor meer dan 50% afkomstig is van publieke fondsen (subsidies), gelden eveneens de regels voor aanbestedende diensten van publieke opdrachtgevers.

De in dit hoofdstuk beschreven methodiek van inkopen kan zowel gebruikt worden door aanbestedende diensten als door speciale sector bedrijven en private opdrachtgevers. Onder opdrachtgevers worden hierna, zonder nadere toevoeging, zowel publieke, speciale sectorbedrijven als private opdrachtgevers verstaan. Ook kunnen binnen ViA binnen één project opdrachtnemers zelf ook weer opdrachtgever zijn. Er is dan sprake van onderaanneming, waarbij ViA eveneens van toepassing is.

3.2. Inkopen met de Veiligheidsladder

De Ondertekenaars van de GCVB hebben met elkaar afgesproken om de Veiligheidsladder niet bij gunning toe te passen (rail uitgezonderd). Daarom wordt in deze Handreiking alleen de toepassing in geschiktheids-, selectie- of contracteisen behandeld.

Publieke opdrachtgevers en speciale sector bedrijven dienen zich te houden aan de aanbestedingsregelgeving. De werkwijze zoals omschreven in deze Handreiking biedt publieke opdrachtgevers handvatten om de Veiligheidsladder toe te passen op een wijze die aansluit bij die aanbestedingsregelgeving. Private partijen hoeven zich bij hun inkoop in de meeste gevallen niet te houden aan de publiekrechtelijke aanbestedingsregels. Indien er geen aanbestedingsplicht is, kunnen zij desgewenst dezelfde werkwijze hanteren maar doen dat dan vrijwillig. Het zorgvuldig en correct toepassen van de Veiligheidsladder is van groot belang voor een succesvol inkooptraject.

Het wettelijk kader voor aanbesteden door publieke opdrachtgevers en speciale sector bedrijven wordt bepaald door Europese aanbestedingsrichtlijnen, welke in Nederland zijn geïmplementeerd door middel van de Aanbestedingswet 2012. Bij een aanbesteding kan op verschillende manieren gebruik gemaakt worden van de Veiligheidsladder:

- a) Bij de **geschiktheidseisen** kan, afhankelijk van de aard en omvang van de opdracht, een SCL certificaat als minimumeis worden gevraagd. In dit geval wordt tijdens de aanbesteding gecontroleerd of een bedrijf aan de eisen voldoet⁴.
- b) Indien het gaat om een procedure met voorafgaande **selectie**, waarbij het aantal gegadigden dat mag inschrijven wordt beperkt, kan het niveau van het SCL certificaat waarover een bedrijf beschikt een rol spelen bij het selecteren van de gegadigden.
- c) In de **contracteisen** kan worden opgenomen dat de opdrachtnemer uiterlijk drie maanden na de start van de uitvoering een SCL certificaat op een bepaald niveau dient te overleggen, hetzij een bedrijfscertificaat dan wel een specifiek voor het project opgesteld certificaat. In dit geval wordt niet tijdens de aanbesteding, maar tijdens de contractuitvoering gecontroleerd of de opdrachtnemer binnen de gestelde termijn aan de eisen voldoet. In

⁴ Per opdracht zal moeten worden beoordeeld of aan de vereisten van artikel 2.78a lid 1 Aw wordt voldaan.

het algemeen wordt een termijn van drie maanden als redelijk beschouwd. Indien het project een korte looptijd heeft kan de opdrachtgever eventueel ook een termijn korter dan drie maanden stellen.

Bij het stellen van eisen dient er rekening mee gehouden te worden dat de Aanbestedingswet ten aanzien van geschiktheids-, selectie- en contracteisen stelt dat deze “verband moeten houden met” en “in een redelijke verhouding moeten staan tot” het voorwerp van de opdracht. Dit betekent dat de eisen “redelijk” moeten zijn in relatie tot de omvang en de kenmerken van de aan te besteden opdracht. Een hoog niveau eisen bij een kleine opdracht met een laag risicoprofiel, kan in dit verband mogelijk als “disproportioneel” worden beschouwd. Een SCL certificaat voor het hele bedrijf eisen terwijl de opdracht in kwestie slechts enkele procenten van de omzet van het bedrijf zal vertegenwoordigen, kan eveneens als disproportioneel worden beschouwd, evenals het eisen van een certificaat voor het hele bedrijf inzake een opdracht waarbij mogelijk buitenlandse partijen geïnteresseerd zouden kunnen zijn; als het buitenlandse bedrijf relatief weinig omzet in Nederland heeft, is het eisen van een certificaat voor het hele bedrijf buiten proportie. In die situaties kan beter gekozen worden voor mogelijkheid c). In dat geval heeft de gegadigde de mogelijkheid om – na opdrachtverlening – specifiek voor het project een certificaat te behalen (projectcertificaat, zie 2.7). Indien die mogelijkheid er is, zal de eis niet snel als disproportioneel beschouwd worden.

In bijlage 1 is een voorbeeldtekst opgenomen voor het opnemen van de eis vanuit ViA in een traditioneel contract op basis van een bestek in STABU of RAW. In bijlage 2 is een voorbeeldtekst opgenomen voor het opnemen van deze eis in een geïntegreerd contract op basis van UAV-GC.

3.3. Criterium Veiligheidsladder in de geschiktheidseisen

Bedrijven die zich aanmelden als gegadigde voor een aanbesteding waarbij een bepaald niveau van het criterium Veiligheidsladder is opgenomen in de geschiktheidseisen, moeten kunnen aantonen dat zij op het moment van aanmelding/inschrijving voldoen aan dit criterium door een kwalificatie op het gevraagde niveau of een gelijkwaardig bewijsmiddel te overleggen, zoals een SCL certificaat, een SCL Light statement of een Approved Self Assessment (ASA). Indien een bedrijf aantoonbaar niet de mogelijkheid heeft gehad zich binnen de gestelde termijnen te kwalificeren om redenen die het bedrijf niet aangerekend kunnen worden, kan het bedrijf ook met andere bewijsmiddelen aantonen dat zij aan het vereiste niveau van de geschiktheidseis voldoet.

3.4. Criterium Veiligheidsladder als selectiecriteria in een procedure met voorafgaande selectie waarbij een maximum aan het aantal inschrijvers is gesteld

Een beperking van het aantal gegadigden dat wordt uitgenodigd tot inschrijving, een voorafgaande selectie, kan aan de orde zijn bij een niet-openbare procedure, een concurrentiegericht dialog, een mededingingsprocedure met onderhandeling of de procedure van het innovatiepartnerschap. Conform artikel 2.99 lid 3 van de Aanbestedingswet moeten dan bij de niet-openbare procedure minimaal 5 gegadigden⁵ geselecteerd worden en bij de andere genoemde procedures minimaal 3 gegadigden. Indien meer gegadigden zich aanmelden dan het toe te laten maximaal aantal, zou de aanbestedende partij de gegadigden die mogen inschrijven mede kunnen selecteren aan de hand van het niveau wat zij hebben bereikt op de Veiligheidsladder. Indien conform paragraaf 3.1 een bepaald niveau van de Veiligheidsladder als geschiktheidseis is opgenomen, zouden bij de nadere selectie punten toegekend kunnen worden aan gegadigden die over een certificaat beschikken van een hoger niveau dan dat van de geschiktheidseis.

3.5. Criterium Veiligheidsladder in de contracteisen

In plaats van het vragen van een kwalificatie op bedrijfsniveau als geschiktheidseis of als criterium voor nadere selectie in de aanbesteding, is het ook mogelijk om ter zake van het vereiste veiligheidsniveau in de contracteisen op te nemen dat de opdrachtnemer uiterlijk drie maanden na de start van de uitvoering een kwalificatie over dient te leggen, hetzij op

⁵ Let op: Deel 3 van de Aanbestedingswet 2012 gaat over speciale sector opdrachten en kent deze beperking niet. Speciale sectorbedrijven zijn dus niet aan de aantallen vijf en drie gebonden maar het speciale-sectorbedrijf dient het aantal gegadigden wel zodanig vast te stellen dat voldoende concurrentie blijft gewaarborgd (zie art. 3.65 lid 2 Aw).

bedrijfsniveau dan wel een specifiek voor het project opgestelde kwalificatie. Controle op naleving vindt dan plaats na de sluiting van het contract, tijdens de uitvoering.

Indien het criterium Veiligheidsladder in de contracteisen is opgenomen, kan het niet binnen drie maanden overleggen van een kwalificatie waaruit blijkt dat aan de eis wordt voldaan, als consequentie hebben dat opdrachtnemer in gebreke wordt gesteld en dat het werk wordt stilgelegd of – indien er geen zicht op is dat de opdrachtnemer op zeer korte termijn alsnog aan de eis kan voldoen – de overeenkomst ontbonden wordt. Het strekt tot de aanbeveling om de specifieke sancties expliciet in de overeenkomst op te nemen.

3.6. Toetsen van de bewijsmiddelen aan de eis

Aan het stellen van een eis in het kader van ViA is onlosmakelijk verbonden dat hierop moet worden gecontroleerd. Opdrachtgevers kunnen in veel gevallen al voor de aanbesteding nagaan of beoogde inschrijvers reeds voldoen aan de eis inzake de Veiligheidsladder door het register te raadplegen, zie www.safetycultureladder.com/nl/certificaathouders/. In dit register zijn opgenomen: SCL certificaten, SCL Light statements en Approved Self Assessments. Op de verklaring is te zien voor welk bedrijf of bedrijfsonderdeel deze geldt, de geldigheidsduur en het toepassingsgebied. Als de onderhavige opdracht niet aansluit op het toepassingsgebied (scope, de soort activiteiten), dan is de betreffende verklaring niet passend en zal de beoogde inschrijver eerst voor een aanvulling (nieuwe verklaring) moeten zorgen. Bij een aanbesteding of inkoop van schilderwerk controleert de inkoper of de potentiële opdrachtnemer inschrijft met het juiste certificaat en niet bijvoorbeeld met een certificaat laswerk. Indien bij 3.2 mogelijkheid c) is gekozen kan het bedrijf voor dit project daarbij ook kiezen voor een projectcertificaat.

Op SCL Certificaten is de trede aangegeven die bij de audit is vastgesteld. Op Statements SCL Light is ook een trede vermeld, doch dit is slechts een trede-indicatie. Bij een Approved Self Assessment is geen trede-vermelding opgenomen. Dit is een gevolg van het feit dat de LCI de self-assessment meer procesmatig dan inhoudelijk toetst en daarmee geen uitspraak kan doen over een al dan niet behaalde trede. In dat geval moet ook de rapportage van de self-assessment zelf worden geraadpleegd. Deze is te vinden in het Online Dossier in de webtool van de Veiligheidsladder, zie www.webtoolveiligheidsladder.nl/nl. Voor het verkrijgen van leesrechten kan NEN lezers toevoegen in het systeem via opgave aan klantenservice@nen.nl (bedrijfsnaam, naam persoon en e-mailadres). Zo kan een inkoper checken op welke trede een bedrijf zichzelf inschat en of het proces van het doorlopen van het self-assessment door een LCI is gecheckt. Daarnaast krijgt men een beeld van de thema's die van belang zijn bij 'veiligheidscultuur' en hoe de organisatie zichzelf hierbij beoordeelt (wat zijn de zwakke punten en waaraan kan nog gewerkt worden).

3.7. Rol opdrachtgever bij uitvoering van een project met de Veiligheidsladder

Opdrachtgevers gebruiken de Veiligheidsladder om extra aandacht te vragen voor veiligheidsbewustzijn binnen een project. Primair ligt de verantwoordelijkheid bij de opdrachtnemer om aan te tonen dat hij in het project voldoet aan het vereiste niveau van de Veiligheidsladder. Van de opdrachtgever wordt verwacht zich actief op te stellen en in een dialoog met de opdrachtnemer te bespreken wat de Veiligheidsladder feitelijk oplevert in het project. Dit kan door bijvoorbeeld veiligheidsbewustzijn als agendapunt op te nemen bij alle besprekingen met de opdrachtnemer.

4. Hoe een bedrijf zich laat kwalificeren op de Veiligheidsladder

Indien uw (potentiële) opdrachtgever eist dat uw organisatie voldoet aan ViA of indien u zich vrijwillig wilt kwalificeren op de Veiligheidsladder geeft dit hoofdstuk daartoe stapsgewijs aanwijzingen. Zie bijlage 3 voor een schematische weergave. Deze instructies zijn ook toepasbaar bij projectcertificering (zie 2.7).

4.1. Bepaal of u behalve opdrachtnemer ook opdrachtgever bent

Als u (onder)aannemers inschakelt moet u bij de inkoop ook ViA hanteren. Daarbij kunt u gebruik maken van de aanwijzingen in hoofdstuk 3. Dat kan parallel aan het volgen van het stappenplan in dit hoofdstuk.

4.2. Bepaal waarmee u zich wilt kwalificeren op de Veiligheidsladder

Ga met behulp van de informatie in hoofdstuk 2 na of u gecertificeerd moet zijn of dat u kunt volstaan met een SCL Light audit of mogelijk zelfs met een self-assessment. Mogelijk bent u vrijgesteld, bijvoorbeeld omdat uw bedrijf kleiner is dan 5 medewerkers. Bepaal voorts of u het hele bedrijf wilt laten kwalificeren of alleen bepaalde activiteiten of vestiging(en). Kiest u voor certificering (of SCL Light audit of self-assessment) van een onderdeel van uw bedrijf, vraag u dan af voor welke categorie activiteiten u in aanmerking wilt kunnen komen bij opdrachtgevers die eisen stellen op basis van ViA (toepassingsgebied ofwel scope van de kwalificatie, zie 2.8). Kiest u voor projectcertificering, ga dan na welke afdelingen van het bedrijf voor de onderhavige opdracht worden ingezet.

Meer informatie is te vinden op:

- Hoe u zich kunt kwalificeren op de Veiligheidsladder: www.safetycultureladder.com/nl/hoer-certificeren/ en
- Welke afwijkingen gelden voor ViA: www.safetycultureladder.com/veiligheid-in-aanbestedingen-bouw/.

Of raadpleeg eventueel een reeds gecertificeerd bedrijf (www.safetycultureladder.com/certificaathouders/), een gespecialiseerd adviesbureau (www.safetycultureladder.com/nl/hoer-certificeren/kennispartners/) of een LCI (www.safetycultureladder.com/nl/hoer-certificeren/ladder-certificerende-instellingen/).

4.3. Weet waar u staat door het uitvoeren van een self-assessment (SAQ)

Elk SCL traject start met een verplichte self assessment.

Er zijn twee versies van de Self Assessment Questionnaire in de webtool: de SAQ Compact en de SAQ Extended. De SAQ Compact is verplicht wanneer u kiest voor een Approved Self Assessment en de SAQ Extended is verplicht wanneer u kiest voor een SCL Light. Als voorbereiding op certificering is de keuze vrij welke versie van de SAQ u inzet, de SAQ Compact, de SAQ Extended of een SAQ naar keuze.

Bij een Approved Self Assessment geldt dat de door uzelf bij de self-assessment gemeten trede niet door de LCI wordt vermeld op de verklaring die in het register wordt geplaatst op: www.safetycultureladder.com/certificaathouders/. Om uw (potentiële) opdrachtgever toch inzicht te geven in de score van de door u opgestelde rapportage van de self-assessment, kunt u die opdrachtgever leesrechten geven in uw zogenaamde Online Dossier in de webtool van de Veiligheidsladder op www.webtoolveiligheidsladder.nl/nl. Het geven van leesrechten geschiedt via opgave aan klantenservice@nen.nl onder opgave van bedrijfsnaam, naam persoon en e-mailadres. Zo kan de inkoper checken of u op de juiste trede zit en daarbij een 'overall beeld' krijgen van de thema's die van belang zijn bij 'veiligheidscultuur' en hoe uw organisatie zichzelf hierbij beoordeelt (wat zijn de zwakke punten en waaraan kan nog gewerkt worden).

Meer informatie over de Self Assessment Questionnaire (SAQ) vindt u op: www.safetycultureladder.com/nl/hoer-certificeren/saq/. Voor het starten van de SAQ, het aanvragen van een abonnement of eventueel eerst het aanmaken van een gratis proefaccount gaat u naar: www.webtoolveiligheidsladder.nl/nl.

4.4. Weet wat u nog moet doen: gap-analyse en actieplan

Bij de uitvoering van een self-assessment (SAQ) ziet u niet alleen wat uw score is en of dit voldoende is voor kwalificatie, maar ook op welke onderdelen u niet (helemaal) voldoet. In een gap-analyse stelt u deze tekortkomingen vast en in een actieplan beschrijft u met welke stappen u deze tekortkomingen zult wegnemen. Heeft u voldoende gescoord om te worden gekwalificeerd, ga dan naar 4.6.

4.5. Voer acties volgens actieplan uit en borg deze blijvend

Hiermee zorgt u ervoor dat u op het vereiste niveau komt om te worden gekwalificeerd op het vereiste niveau. Pas de rapportage van de self-assessment, de gap-analyse en het actieplan hierop aan.

4.6. Schakel een LCI (Ladder Certificerende Instelling) in en laat u kwalificeren

Kijk op www.safetycultureladder.com/nl/hoe-certificeren/ladder-certificerende-instellingen/ welke Ladder Certificerende Instellingen (LCI) u op de Veiligheidsladder kunnen kwalificeren. U kunt een offerte opvragen bij de LCI van uw keuze. Voor een kostenindicatie zie bijlage 4.

Voor meer informatie voor het inschatten van de auditkosten zie:

- De mandagentabel in paragraaf 5.4 van Handboek Veiligheidsladder versie 3.3,
- De aanpassing mandagentabel kleine organisaties op www.safetycultureladder.com/wp-content/uploads/2016/04/2018-11-Besluit-audits-kleine-organisaties-1.pdf,
- De 'Tabel producten t.b.v. ViA' op www.safetycultureladder.com/veiligheid-in-aanbestedingen-bouw/.
- Het tarievenblad voor de afdrachtkosten op www.safetycultureladder.com/nl/hoe-certificeren/tarieven/.

Na het succesvol doorlopen van het traject tot een certificaat/statement volgt publicatie in het register van de Veiligheidsladder op www.safetycultureladder.com/certificaathouders/.

4.7. Zorg dat u uw kwalificatie behoudt

Een certificaat/statement heeft een geldigheid van drie jaar. In jaar 2 en jaar 3 hoeft u niet het gehele traject te herhalen, dat u in jaar 1 hebt doorlopen. In jaar 2 en jaar 3 vinden controle activiteiten met een beperktere omvang plaats. Zie de 'Tabel producten tbv ViA' op www.safetycultureladder.com/veiligheid-in-aanbestedingen-bouw/. Dit betekent dat er in jaar 2 en 3 naar het oordeel van de LCI voldoende progressie moet zijn in de uitvoering van de acties volgens het actieplan (geen progressie betekent stilstand en stilstand wordt gezien als achteruitgang met als consequentie dat de kwalificatie vervalt en uit het register wordt verwijderd).

Bijlage 1 Voorbeeld bestektekst voor contracteis ViA

Onderstaande tekst kan als contracteis worden toegepast in een traditionele opzet voor een bestek (RAW of Stabu).

Artikel X

01. Opdrachtnemer en, indien van toepassing, zijn onder-opdrachtnemers voldoen aantoonbaar aan de eisen die zijn gesteld aan het ambitieniveau voor laddertrede [invullen] van de Veiligheidsladder.
02. In het geval Opdrachtnemer de eisen aantoont op bedrijfsniveau dan overlegt Opdrachtnemer binnen [termijn] ten minste een geldig [SCL certificaat/SCL Light statement/Approved Self Assessment] op het vereiste ambitieniveau dat ziet op de onderneming van Opdrachtnemer of, in het geval van een samenwerkingsverband, voor elke onderneming in het samenwerkingsverband. Indien Opdrachtnemer in dit geval gebruik maakt van één of meer onder-opdrachtnemers, overlegt Opdrachtnemer bovendien ten minste een geldig [SCL certificaat / SCL Light statement /Approved Self Assessment] op het vereiste ambitieniveau dat ziet op de onderneming van deze onder-opdrachtnemers.
03. In het geval de onderneming van Opdrachtnemer en/of één of meer deelnemers in een samenwerkingsverband en/of, indien van toepassing, één of meer onder-opdrachtnemers op bedrijfsniveau geen geldig [SCL certificaat / SCL Light statement /Approved Self Assessment] op het vereiste ambitieniveau kan overleggen, toont Opdrachtnemer uiterlijk drie maanden na de datum van ondertekening van de Overeenkomst door middel van een project [SCL certificaat / SCL Light statement /Approved Self Assessment] aan dat hij voldoet aan het vereiste ambitieniveau.
04. Opdrachtnemer draagt er zorg voor dat hij gedurende de looptijd van de Overeenkomst aantoonbaar voldoet aan de eisen die zijn gesteld aan het vereiste ambitieniveau voor de laddertrede van de Veiligheidsladder.

Bijlage 2 Voorbeeldtekst uitvraag ViA bij geïntegreerd contract

Onderstaande tekst kan als contracteis worden toegepast voor een geïntegreerd contract onder de UAV-GC 2005.

Proces
2.05.x Borgen veiligheidsgedrag en -bewustzijn

Algemeen	
Omschrijving	Doel: het bevorderen van het veilig bewust handelen in alle lagen van de organisatie van Opdrachtnemer om daarmee het aantal onveilige situaties terug te dringen met als gevolg minder incidenten (verzuim, schades).
	Context: De Veiligheidsladder meet de volwassenheid van een organisatie met betrekking tot veilig bewust handelen (houding en gedrag) op een schaal van 1 tot en met 5. Opdrachtnemer kan door een onafhankelijke certificerende instantie laten toetsen of hij aan eisen gesteld aan het ambitieniveau in deze Overeenkomst voldoet hetzij als organisatie, hetzij op projectbasis. Certificering is niet altijd verplicht, maar hangt af van de grootte en de mogelijke veiligheidsrisico's van een project. Hoge risico's vereisen een geldig certificaat, middelgrote risico's een SCL Light audit en lage risico's een self-assessment.

Toelichting (intern opdrachtgever)
Om het risico voor een bepaald type project te bepalen kan de risicomatrix worden gebruikt [zie de Handreiking].

Activiteiten van proces	
Eisnr.	Activiteit
01	Opdrachtnemer en, indien van toepassing, zijn zelfstandige hulppersonen voldoen aantoonbaar aan de eisen die zijn gesteld aan het ambitieniveau voor laddertrede [invullen] van de Veiligheidsladder.
02	Opdrachtnemer draagt er zorg voor dat hij gedurende de looptijd van de Overeenkomst aantoonbaar voldoet aan de eisen die zijn gesteld aan het vereiste ambitieniveau voor de laddertrede van de Veiligheidsladder.

Output van proces		
Element	Nr	eis
Bewijsmiddel bedrijfsniveau	01	Een geldig [SCL certificaat / SCL Light statement /Approved Self Assessment] op ten minste het vereiste ambitieniveau dat ziet op de onderneming van Opdrachtnemer of, in het geval van een samenwerkingsverband, voor elke onderneming in het samenwerkingsverband.
	02	In het geval Opdrachtnemer gebruik maakt van één of meer zelfstandige hulppersonen, bovendien een geldig [SCL certificaat / SCL Light statement /Approved Self Assessment] op ten minste het vereiste ambitieniveau dat ziet op de onderneming van deze zelfstandige hulppersonen.
Bewijsmiddel projectniveau	01	In het geval de onderneming van Opdrachtnemer en/of één of meer deelnemers in een samenwerkingsverband en/of, indien van toepassing, één of meer zelfstandige hulppersonen op bedrijfsniveau geen geldig [SCL certificaat / SCL Light statement /Approved Self Assessment] op het vereiste ambitieniveau kan overleggen, een project [SCL certificaat / SCL Light statement /Approved Self Assessment] op het vereiste ambitieniveau.

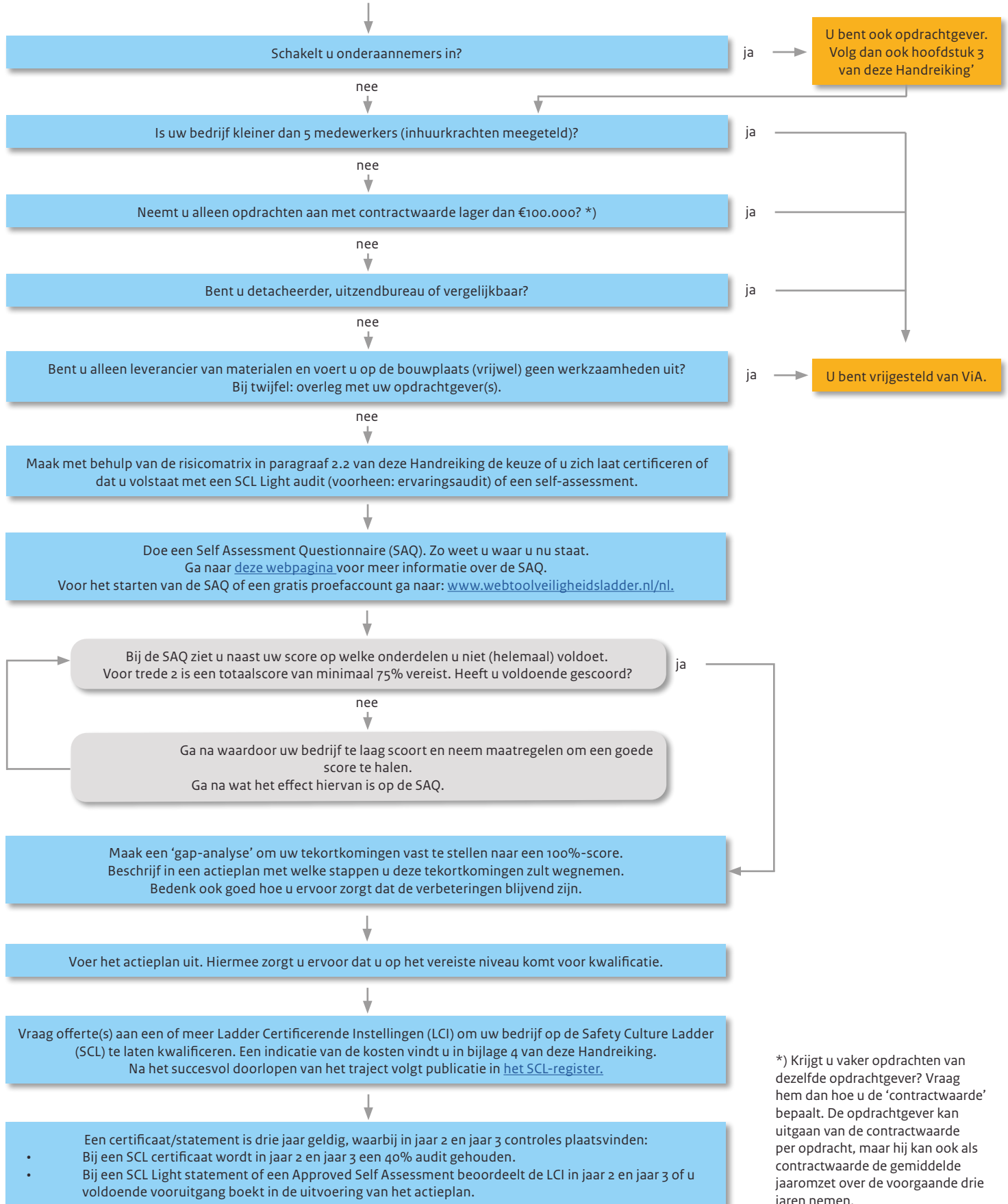
Type beheersing:

[SCL certificaat / SCL Light statement /Approved Self Assessment]: Acceptatie uiterlijk [invullen] na de datum van ondertekening van de Overeenkomst.

Bij projecten met een looptijd langer dan de geldigheidsdatum van het certificaat een extra Acceptatiepunt invoegen.

Bijlage 3 Schema hoe te voldoen aan de eisen vanuit ViA

START

*) Krijgt u vaker opdrachten van dezelfde opdrachtgever? Vraag hem dan hoe u de 'contractwaarde' bepaalt. De opdrachtgever kan uitgaan van de contractwaarde per opdracht, maar hij kan ook als contractwaarde de gemiddelde jaaromzet over de voorgaande drie jaren nemen.

Bijlage 4 Kostenindicatie

Onderstaande tabel geeft voor een aantal situaties aan wat globaal de gemiddelde jaarlijkse kosten zijn voor het verkrijgen van een kwalificatie op de Veiligheidsladder binnen ViA.

	Bedrijf A	Bedrijf B	Bedrijf C	Bedrijf D	Bedrijf E
Omvang organisatie	10 medewerkers	30 medewerkers	60 medewerkers	200 medewerkers	2000 medewerkers
Certificatie					
Auditduur	2	2,4	3	5	8,5
Auditkosten	€ 2400	€ 3800	€ 4800	€ 7900	€ 13.000
SCL Light audit					
Auditduur	1	1	1	1,5	2,2
Auditkosten	€ 1600	€ 1600	€ 1650	€ 2350	€ 3600
Self assessment					
Auditduur	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Auditkosten	€ 980	€ 980	€ 1030	€ 1030	€ 1030

Toelichting

- De tabel geldt voor trede 2. Voor trede 3 zijn de auditduur (en dus ook de kosten) een factor 1,5 hoger.
- In deze tabel is het gemiddeld aantal dagen per jaar inzet van auditoren aangegeven. De auditduur is in jaar 2 en 3 lager dan in jaar 1, zoals aangegeven in document N 67 op: www.safetycultureladder.com/veiligheid-in-aanbestedingen-bouw/.
- Interviews voor certificering en voor SCL Light audit worden afgenomen door 2 auditoren.
- Voor de verificatie van een SAQ (Self Assessment Questionnaire), gap-analyse en actieplan in jaar 1 geldt een hele mandag (1 auditor).
- Voor de check op (aanpak en voortgang van) het actieplan in jaar 2 en jaar 3 van een self-assessment of een SCL Light audit geldt een halve mandag (1 auditor).
- De kostenindicatie is op basis van een gemiddeld dagtarief van € 1.400,- (ruim gesteld). Ook zijn de geldende opdrachten meegerekend (naar boven afgerond).
- De kostenindicatie is exclusief interne kosten voor het voorbereiden op en bijwonen van audits e.d..
- Aan deze kostenindicatie kunnen geen rechten worden ontleend. Voor het bepalen van de kosten in een specifieke situatie dient contact te worden opgenomen met een Ladder Certificerende Instelling (LCI). Zie: www.safetycultureladder.com/nl/hoe-certificeren/ladder-certificerende-instellingen/.